

Yttrande
S2021/05144
Socialdepartementet
Stockholm 103 33

Remissvar gällande utredningen Vilja välja vård och omsorg - En hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre

Fysioterapeuterna tackar för möjligheten att lämna synpunkter på utredningen och inkommer här med synpunkter. Övergripande instämmer Fysioterapeuterna i utredningens analyser, bedömningar samt rekommendationer.

Det område vi ser att rekommendationerna skulle behöva stärkas inom är indikatorer för uppföljning. Nedan återkommer vi med våra synpunkter.

Kap 7. Ett fortsatt utvecklingsarbete krävs

7.4.1, sid 132, Utredningens bedömningar och rekommendationer.

Fysioterapeuterna är eniga med utredningen om behovet av att följa upp kommunernas systematiska och långsiktiga arbete med kompetensförsörjning samt att *Enhetsundersökningen* kan vara ett relevant verktyg/metod. Då indikatorer i sig kan driva utvecklingen åt ett visst håll, anser Fysioterapeuterna att det är viktigt att indikatorerna verkligen speglar den utveckling som önskas. Vi förslår därför att den myndighet som får i uppdrag att se över indikatorerna, genomför detta arbete bland annat tillsammans med relevanta professionsföreningar.

7.4.3, sid 138, Utredningens bedömningar rekommendationer

Fysioterapeuterna stödjer förslaget att inrätta ett kompetenscentrum för utveckling av äldreomsorgen.

Kap 8. Förnya, behålla och utveckla kompetens

8.3.1, sid 167 Utredningens bedömningar och rekommendationer

Fysioterapeuterna stödjer rekommendationen att göra en översyn av Socialstyrelsens allmänna råd (2011:12). Fysioterapeuterna anser vidare att om en uppdatering av de allmänna råden ska få genomslag i praktiken måste personalen som arbetar nära patienter/brukare ges förutsättningar att arbeta utifrån sin kompetens. Det kan tex handla om att ges tillräckligt med tid hos varje patient/brukare så att ett rehabiliterande förhållningssätt kan genomföras. Vi stödjer även förslaget att varje nyanställd personal ska får en introduktionsutbildning. Vi ser dessutom gärna att förslaget kompletteras med mentorskap eller handledarskap för nyanställda.

8.3.2 Samverkan mellan olika kompetenser - en väg att professionalisera verksamheten

8.3.3 Gör yrkesrollerna tydliga, erbjud kompetensutveckling och möjlighet till karriär

Utredningen gör bedömningen att det behövs specialistkompetens från olika yrkesgrupper inom den kommunala hälso-och sjukvården. Fysioterapeuterna stödjer helhjärtat denna bedömning. Vi saknar dock en tillhörande rekommendation som kan ge förslag på en väg framåt för att öka andelen med specialistkompetens. Idag finns reglerad specialistutbildning för ett antal leg professioner inom hälso-och sjukvården, bland annat för sjuksköterskor och läkare. Dock saknas en statlig reglering av specialisttitel för flera andra professioner, däribland fysioterapeuter. Fysioterapeuterna bedriver och administrerar sedan 1994 en strukturerad specialistutbildning för fysioterapeuter, där en inriktning är inom äldres hälsa. Idag finns 56 specialistfysioterapeuter inom äldres hälsa i landet. Endast en bråkdel av dessa återfinns inom kommunal hälso-och sjukvård. Det finns flera anledningar till att specialistfysioterapeuter inom äldres hälsa ej återfinns inom kommunal hälso-och sjukvård. En av de mest centrala orsakerna är att kunskapen om och således efterfrågan av denna kompetens inte finns på ledningsnivå, varken i den verksamhetsnära ledningen eller i den centrala. Detta är ett stort bekymmer då den kommunala hälso-och sjukvården hanterar några av de svårast sjuka och mest komplexa patienterna samt att det förekommer avancerad medicinsk utrustning som fysioterapeuter i vissa fall både ska kunna hantera samt lära ut till andra professioner/medarbetare. Därtill är fysioterapeuten ofta ensam i sitt uppdrag och har begränsad möjlighet till kollegialt stöd, handledning och konsultation. Vi ser följande åtgärd som central för att öka andelen medarbetare med specialistkompetens i den kommunala hälso-och sjukvården:

- Utred behovet av en statlig reglering av specialisttiteln för fysioterapeuter (en reglerad specialisttitel kan vara aktuellt även för andra professioner)

Vi anser även att rekommendationen om att utreda effekterna av differentierade arbetsuppgifter bör kompletteras med effekterna av differentierad tjänstestruktur inom vården och omsorgen om äldre. Ett flertal regioner har under senare år inrättat regionövergripande kompetens- eller karriärmodeller. Dessa kan utgöra en bra grund för kommunernas arbete.

8.3.4 sid 180, Indikatorer för uppföljning, utredningens bedömningar och rekommendationer

Utredningen lägger ett särskilt fokus på vårdbiträden och vårdbiträdens möjligheter till kompetensutveckling och karriärmöjligheter. Det anser vi är viktigt och befogat. Dock menar vi att detta inte är tillräckligt för att uppnå målet om en god hälsa och en vård på lika villkor. Som tidigare nämnt bedrivs avancerad vård och behandling i den kommunala hälso- och sjukvården. Det är inte tillräckligt att fokusera på vårdbiträden, den övriga medicinska personalen måste erbjudas lika god tillgång till kompetensutveckling samt karriärmöjligheter som vårdbiträden. Det är i många fall fysioterapeuter och arbetsterapeuter som handleder och instruerar annan vårdpersonal, samt är de som ansvarar för att det rehabiliterande och förebyggande arbetet bygger på evidensbaserade metoder genom att kontinuerligt utvärdera, utveckla och uppdatera sina metoder och processer. Det är nödvändigt att höja både golvet och taket i den kommunala hälso- och sjukvården vad gäller den medicinska kompetensen. Vi menar därför att den rekommenderade indikatorn för att förnya, behålla och utveckla kompetens inte är heltäckande och behöver kompletteras med indikatorer för att följa även andra professioners utveckling.

Utredaren välkomnar i brödtexten att det i direktivet till utredningen om en äldreomsorgslag ingår att utreda behovet av en rättslig reglering av kommunernas skyldighet att inrätta en MAR. Vi stöttar även det förslaget helhjärtat.

Kap 9-12

Fysioterapeuterna delar och stödjer bedömningar och rekommendationer i kapitel 9-12.

Med vänlig hälsning,

Cecilia Winberg, Förbundsordförande Fysioterapeuterna